

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20CoP/11/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8817205735
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8817205735.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Petra Straku a JUDr. Viery Kandrikovej v právnej veci starostlivosti súdu o maloletých, mal. W. Z., nar. X.X.XXXX, mal. L. Z., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom pri matke, zastúpení kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, Námestie slobody 5, Vranov nad Topľou, na návrh otca: R. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX G. XXX, okr. V., adresa na doručovanie Z. XX, G., zast.: JUDr. Eva Klemová, advokátka, M.R.Štefánika 1, Pezinok, za účasti matky: V. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX V. XXX, o zníženie výživného, o odvolaní otca a matky proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 8P/109/2017 - 160 zo dňa 23.11.2017 takto

rozhodol:

I. Mení sa rozsudok tak, že

Mení sa rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 8P/137/2013-22 zo dňa 23.05.2013 tak, že sa znižuje výživné zo strany otca R. Z., nar. XX.X.XXXX na maloletého W. Z., nar. XX.XX.XXXX zo sumy 200,- eur na sumu 105,- eur a na maloletého L. Z., nar. XX.XX.XXXX zo sumy 200,- eur na sumu 95,- eur mesačne, ktoré je otec povinný platiť vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky, počnúc mesiacom máj 2017.

V prevyšujúcej časti sa návrh otca zamieta.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Vranov na Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol cit.: „M e n í sa výrok rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 8P/137/2013-22 zo dňa 23.05.2013 a to tak, že sa znižuje vyživovacia povinnosť otca na maloletého W. Z., nar. XX.XX.XXXX zo sumy 200,- eur na sumu 90,- eur a na maloletého L. Z., nar. XX.XX.XXXX zo sumy 200,- eur na sumu 80,- eur mesačne, ktoré výživné je otec povinný platiť vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky, počnúc mesiacom máj 2017.“

V prevyšujúcej časti návrh otca z a m i e t a .

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.“

V odôvodnení rozhodnutia okrem iného uviedol, že v máji 2013, v čase schválenia rodičovskej dohody, otec ako živnostník vykonával práce v zahraničí a jeho príjem činil sumu okolo 1.500 eur. Z listinných dokladov, ktoré otec predložil je zrejmé, že jeho zárobok zo živnostenskej činnosti klesol. V roku 2016 hrubý príjem otca predstavoval priemerne mesačne sumu 830,79 eur a za 7 mesiacov roku 2017 priemerný mesačný hrubý príjem činil čiastku 1.049,64 eur. Z faktúr vystavených za vykonanú prácu bolo zistené, že otec, okrem pár mesiacov v roku, vždy mesačne odpracoval viac ako 160 hodín, čo po prepočte znamená výkon práce viac ako 40 hodín týždenne (bežný pracovný čas zamestnanca v pracovnom pomere). Otcovi preto nemožno vyčítať, že nemá snahu pracovať a dosahovať príjem. Aj spoločnosť, pre ktorú otec práce vykonáva na základe zmluvy o dielo potvrdila, že rozsah mesačných

prác je závislý od objednávok. V súdnom konaní nebolo preukázané, aby otec vlastnil majetok väčšieho rozsahu.

Výživné súd znížil počnúc mesiacom máj 2017, kedy bol podaný návrh na súd. Otec požadoval výživné znížiť od 01.04.2016, preto v prevyšujúcej časti súd jeho návrh zamietol. Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine je zmena výživného späťne možná len ak existujú nejaké dôvody hodné osobitného zreteľa. Výnimočným dôvodom nie je otcom uvádzaná neznalosť možnosti požadovať zníženie výživného. Zníženie vyživovacej povinnosti otca od 01.04.2016 by bolo aj v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko otec od apríla 2016 nevyužil oprávnenie podať na súd návrh na zníženie, vyživovaciu povinnosť na synov si neplnil buď vôbec alebo v sume nižšej ako súdom určenej. Matke bolo z tohto dôvodu vyplácané štátom náhradné výživné, ktoré v prípade spätného zníženia výživného bude musieť štátu vrátiť. Za neplnenie povinnosti otcom by tak v konečnom dôsledku boli najviac postihnuté deti.

O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku,

2. Proti výroku II. rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec. Uviedol, že z ustanovenia § 77 ods. 1 Zákona o rodine nemožno odvodzovať, že k zníženiu výživného môže dôjsť najskôr počnúc dňom podania návrhu na jeho zníženie a späťne pred tento deň iba v prípade preukázania dôvodov hodných osobitného zreteľa, pretože skutočnosťou rozhodujúcou pre jeho zníženie je kvalifikovaná zmena pomerov, ktorá zo zákona spôsobila čiastočný zánik práva vyživovanej osoby na výživné. Súd prvej inštancie zmenu pomerov k 1.4.2016 skonštatoval, výživné však od tohto dátumu do 30.4.2017 neznížil. Existenciu skutočností uvedených v bode 23 odôvodnenia rozhodnutia nespochybňuje, napriek tomu je toho názoru, že tieto nezakladajú taký relevantný dôvod, pre ktorý nie je spravodlivé, aby bola vyživovacia povinnosť na maloleté deti znížená od momentu, kedy došlo k zmene pomerov. Navrhol, aby odvolací rozsudok v napadnutom rozsahu zmenil a znížil jeho vyživovaciu povinnosť aj za obdobie od 1.4.2016 do 30.4.2017

3. Proti výroku I. rozsudku podala odvolanie matka. Uviedla, že otec sa vyhýba dobre platenej práci. Poukázala na to, že otec si môže dovoliť platiť advokáta. Súhlasila by s tým, aby výživné bolo znížené na úroveň 120 na maloletého W. a 100 eur na maloletého L., počnúc právoplatnosťou rozsudku.

4. Otec vo vyjadrení k odvolaniu matky okrem iného uviedol, že aj on by mohol namietaať, že aj matka si môže nájsť prácu v zahraničí. Uviedol, že na právne zastúpenia má ústavné právo. V ďalšom zotrval na podanom odvolaní a žiadal znížiť výživné na mal. W. na sumu 90 eur a na mal. L. 80 eur mesačne.

5. Matka vo vyjadrení poukázala na to, že skutočné príjmy otca nemusia zodpovedaať jeho deklaroványm príjmom.

6. Otec s tvrdeniami matky o zamlčovaní či skresľovaní príjmov nesúhlasil.

7. Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“), vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal napadnutý rozsudok, bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že rozsudok je vecne správny.

8. Podľa článku 3 ods.1 Dohovoru o právach dieťaťa (v ďalšom len „Dohovor“) záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnyimi alebo zákonodarnými orgánmi. Zákon o rodine vychádza z filozofie, že dieťa má zo zákona právo na výživu; ide o jeho zákonný nárok, explicitne je rodičom uložená povinnosť plniť si vyživovaciu povinnosť. Základ vyživovacej povinnosti rodičov k maloletým je zakotvený v rámci demonštratívneho výpočtu zložiek rodičovskej zodpovednosti v § 28 ods. 1 písm. a) Zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „ZoR“). Každá povinná osoba musí vždy, aj keď na úkor vlastných minimálnych potrieb, zabezpečiť dieťaťu výživu. Dieťaťu je zákonom priznané právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov.

9. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom trvá do toho času, pokiaľ nie sú deti samé schopné sa živiť. Obidvaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti a možnosti povinného. Pri rozhodovaní o zmene výživného treba vždy porovnať okolnosti dôležité pre určenie

výživného v čase skoršieho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia. Predpokladom zmeny právoplatného rozhodnutia o výživnom je výrazná zmena okolnosti na jednej či druhej strane, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie súdu o výživnom. Zmena pomerov musí byť pritom výrazná, nie krátkodobého charakteru alebo nepatrná. Zmenou pomerov môže byť aj podstatne vyšší vek dieťaťa, jeho nástup na vyšší stupeň školy, zvýšenie alebo zníženie zárobku niektorého z rodičov, zmena počtu vyživovaných osôb a pod.

Výživné dieťaťa zahŕňa čiastku potrieb na výživu vo vlastnom slova zmysle, ale aj čiastku na uspokojovanie ďalších potrieb dieťaťa (ošatenie, obuv, potreby pre rozširovanie a prehlbovanie jeho vzdelávania, rozvoj záujmov, hradenie nákladov spojených s kultúrnymi a športovými potrebami). Miera týchto potrieb je odstupňovaná a závisí predovšetkým od veku dieťaťa, aj od jeho zdravotného stavu.

10. Súd prvej inštancie správne posúdil, že na strane otca došlo k podstatnej zmene pomerov, keď v porovnaní s obdobím poslednej úpravy výživného jeho príjem klesol zhruba o tretinu. V čase ostatnej úpravy výživného otec dosahoval príjem cca 1.500 eur, v roku 2016 však už len v priemere 830 eur a v roku 2017 v priemere 1.073 eur v hrubom (faktúra č. X/XXXX: 139,50 hod., 837 eur, faktúra č. X/XXXX: 162 hod., 972 eur, faktúra č. X/XXXX: 185 hod., 1.110 eur, faktúra č. X/XXXX: 151 hod., 981,50 eur, faktúra č. X/XXXX: 171 hod., 1.111,50 eur, faktúra č. X/XXXX: 195,50 hod., 1.270,75 eur, faktúra č. X/XXXX: 137,5 hod. + odmena, 1.004 eur, faktúra č. X/XXXX: 208,5 hod., 1.355 eur, faktúra č. X/XXXX: 204 hod., 1.326 eur, faktúra č. XX/XXXX: 197 hod., 1.280,50 eur, faktúra č. XX: 145 hod., 945,75 eur, faktúra č. XX: 106,50 eur, 692,25 eur). Z predložených faktúr vyplýva, že vyšší príjem dosiahne otec len vtedy, ak odpracuje vyšší počet hodín ako je bežný štandard (t.j. viac ako 40 hod. týždenne).

Podľa názoru odvolacieho súdu otec nevynakladá žiadne výdavky, ktoré by neboli nevyhnutné. Osobné motorové vozidlo kúpené z peňazí z úveru, ktorý spláca, používa na pracovné účely, nejde preto o neopodstatnené výdavky.

Taktiež aj výdavky vynakladané na bývanie sú primerané, ak sa otec podieľa na nájomnom v celkovej výške 575 eur za trojizbový byt. Vzhľadom na situáciu na realitnom trhu nájomné vo výške 575 eur za trojizbový byt nie je prehnané, a len ťažko by si našiel lacnejšie dôstojné bývanie.

11. Na druhej strane od ostatnej úpravy výživného ubehlo 5 rokov a k zmene pomerov došlo aj na strane maloletých detí, u ktorých v súvislosti s prirodzeným fyzickým rastom a psychickým vývojom a záľubami stúpili náklady na uspokojovanie ich základných potrieb, nakoľko potreby rovnako ako výdavky plynutím času podliehajú zmenám. Taktiež aj vo všeobecnosti došlo k zvýšeniu životných nákladov.

V návrhu na zníženie výživného sa otec odvoláva na to, že jeho príjem v roku 2016 klesol na 868,42 eur a v období január až apríl 2017 na 975,13 eur, avšak ako vyplýva z prehľadu jeho mesačných príjmov a odpracovaných hodín (bod 10 odôvodnenia tohto rozhodnutia), je v možnostiach a schopnostiach otca dosiahnuť aj vyšší príjem, a to až do sumy cca 1.300 eur. Podľa vyjadrenia spoločnosti Zámočníctvo Granec, s.r.o. (č.l.151) množstvo práce závisí od objednávok odberateľov, avšak podľa počtu mesačne vyfakturovaných odpracovaných hodín za rok 2017 je objednávok a práce dostatok.

Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada aj na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Je nevyhnutné prihliadnuť na to, že matka sa osobne o maloletých stará, zabezpečuje im bývanie, finančne zabezpečuje ich materiálne potreby. Matka teda svoju vyživovaciu povinnosť plní aj formou osobnej starostlivosti.

12. Vzhľadom na uvedené má odvolací súd za to, že na strane otca síce došlo k zmene pomerov odôvodňujúcej zníženie výživného, avšak prihliadnúc na zmenu aj u maloletých detí, a na to, že otec dokáže dosiahnuť aj vyšší príjem, dospel odvolací súd k záveru, že je v možnostiach a schopnostiach otca platiť výživné na mal. W. sumou 105 eur a na mal. L. sumou 95 eur. Spolu tak otec na výživné pre obe maloleté deti zaplatí mesačne sumu 200 eur, čo je polovica z toho, čo mal platiť doteraz.

13. Pokiaľ ide o zníženie vyživovacej povinnosti späť ku dňu 1.4.2016, odvolací súd sa plne stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že otcovi nič nebránilo podať návrh na zníženie výživného už skôr. Pokiaľ zmyslom úpravy v ust. § 77 ods. 1 druhá a tretia veta Zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „ZoR“) je, aby si oprávnené osoby uplatňovali svoje zákonné nároky včas a nepoužívali ich účelovo, odvolací súd nevidí dôvod, prečo by uvedená zásada nemala analogicky platiť aj pre povinné osoby.

Napokon, ako správne skonštatoval aj súd prvej inštancie, na spätné zvýšenie výživného by nakoniec doplatili maloleté deti. Takisto sa odvolaciemu súdu nejaví byť spravodlivé, aby otec na úkor maloletých profitoval z toho, že si v minulosti neplnil vyživovaciu povinnosť v súdom určenej výške. Keďže otec bezodkladne po zmene pomerov nepodal návrh na zníženie výživného, maloletí mali oprávnený nárok

na výživné vo výške po 200 eur, pričom ak by si otec túto povinnosť riadne plnil, spotrebované výživné by sa mu nevrátilo, ale za stavu, že otec výživné riadne neplatil, nezaplatené výživné by v prípade jeho spätného zníženia už doplatiť nemusel.

14. Za takéhoto stavu neboli splnené podmienky na potvrdenie ani zrušenie napadnutého rozsudku, preto odvolací súd § 388 Civilného sporového poriadku napadnutý rozsudok zmenil tak, že znížil výživné zo sumy 200 eur na každé dieťa na sumu 105 na mal. W. a 95 eur na mal. L. a v prevyšujúcej časti návrh otca zamietol.

15. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiadny z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

16. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).